

6. састанак, 12. април 2018, Брисел

ЗАЈЕДНИЧКА ДЕКЛАРАЦИЈА

Заједнички консултативни одбор цивилног друштва између Србије и ЕУ (ЗКО) је једно од тела успостављених у оквирима Споразума о придруживању и стабилизацији између Европске Уније и Србије. ЗКО даје прилику организацијама цивилног друштва са обе стране да прате напредак Србије према Европској унији и да усвајају препоруке за Владу Србије и ЕУ институције. ЗКО под цивилним друштвом подразумева удружења послодаваца, синдикате и остале економске, социјалне и грађанске интересе.

ЗКО је састављен од осамнаест чланова, девет са сваке стране, представљајући Европски економски и социјални Комитет и цивилно друштво Србије. У тренутном сазиву, ЗКО копредседавају **Јонуц Сибјан**, члан Европског економског и социјалног Комитета, и извршни директор Фондације за развој цивилног друштва Румуније, и **Зоран Стојиљковић**, председник Уједињених гранских синдиката „Независност”.

Чланови ЗКО расправљали су о тренутном стању и раду који је пред Србијом у процесу приступних преговора са ЕУ. Проценили су степен усвојености стандарда ЕУ у областима социјалне економије и социјалних предузећа у Србији, и одржали су јавно саслушање на тему учешћа социјалних партнера и других организација цивилног друштва у раду на примени Програма економских реформи (ЕРП) и Програма реформи политике запошљавања и социјалне политике (ЕСРП).

1. Тренутно стање у односима ЕУ – Србија у процесу придруживања

1.1 Чланови ЗКО су задовољни чињеницом да је, у периоду који је прошао од последњег састанка, Србија отворила Поглавље 6 (Право привредних друштава) и Поглавље 30 (Спољни односи). Заједно са ова два, број отворених поглавља је дванаест, од којих су два већ привремено затворена. Чланови ЗКО још једном наглашавају органима власти Србије и ЕУ да одржавају континуитет у састајању и процени свих прелазних мерила, а посебно оних у вези са владавином права у Поглављима 23 и 24 која су неопходна за напредак преговора о приступању ЕУ. Подједнако наглашавају потребу да се настави са праксом сврсисходне укључености представника цивилног друштва, као и социјалних партнера, у сва релевантна поглавља и фазе преговора у приступању.

- 1.2 Европски економски и социјални Комитет жели добродошлицу председницима држава и влада на самиту Западног Балкана ЕУ који ће се одржати 17. маја у Софији. ЕЕСК изражава наду да ће самит у Софији потврдити обновљени моментум за посвећеност ЕУ региону и подстаћи друга будућа председништва да интеграцију земаља Западног Балкана сматрају приоритетним питањем.
- 1.3 ЗКО поздравља нову стратегију Комисије за Западни Балкан „Кређибилна перспектива проширења према Западном Балкану“, која је објављена 6. фебруара 2018. године, као и шест водећих иницијатива.
- 1.4 ЗКО изражава спремност да допринесе спровођењу конкретних радњи прецизираних у Акционом плану за пружање подршке трансформацији Западног Балкана у периоду 2018-2020, нарочито у области владавине права, безбедности и миграција, социјалног и економског развоја, повезивања, дигиталне агенде и помирења и добрих суседских односа.
- 1.5 ЗКО изражава задовољство што је Србија препозната као једна од два водећа кандидата у региону Западног Балкана и позива органе српске власти, као и институције Европске уније, да чине напоре и предузимају све активности које би довеле до успешног приступања Србије Европској унији до 2025. године.
- 1.6 ЗКО подстиче српске органе власти да наставе са поштовањем и спровођењем принципа владавине права, основних права, реформа у правосуђу, борби против корупције и аутономији новинара и слободи штампе. Још једном, подсећа српске власти да су организације цивилног друштва (ОЦД), као и независна регулаторна тела, неопходни партнер Владе у процесу приступања ЕУ и да имају битну демократску улогу. Неопходно је осигурати њихово учешће у радним групама за припрему нацрта закона, стратегија и акционих планова, уз обавезу извештавања о резултатима процеса консултација.

2. Социјална економија и социјална предузећа

- 2.1 ЗКО позива српску владу да на националном нивоу оформи радну групу за социјално предузетништво која би окупила све релевантне заинтересоване стране у конструктиван дијалог. Ова радна група успоставила би општи оквир за развој социјалног предузетништва, формулисала би стратегију развоја социјалног предузетништва у Србији и континуирано пратила квалитет и степен обучавања социјалних предузетника. На локалном нивоу, ЗКО верује да је неопходно формирати регионалне центре за пружање подршке социјалном предузетништву, који би пружали конкретну подршку локалним властима у препознавању улоге социјалних предузећа. Ови центри такође би требало да буду подршка социјалним предузећима у јачању њихових капацитета и успостављању партнерства са јавним и приватним сектором.
- 2.2 ЗКО позива српске власти да усвоје Закон о социјалној економији као приоритетно питање, јер је доказано да социјална економија и социјална предузећа у значајној мери

доприносе решавању питања као што су социјална и радна инклузија најугроженијих и најрањивијих група. Истиче да је потребно постићи баланс између законске намере да се осигура видљивост овог сектора и да се подржи његов развој и ризика остављања по страни неких других видова социјалних предузећа која нису препозната као таква, али која пружају услуге општег интереса.

2.3 ЗКО истиче да је неопходно изменити и допунити постојеће српско законодавство (као нпр., Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом, Закон о удружењима, Закон о привредним друштвима и Закон о задругама) у циљу усклађивања дефиниције социјалног предузетништва, која се већ помиње у одређеним законским прописима, и осигурања одрживости социјалног предузетништва.

2.4 У циљу постизања економске одрживости социјалних предузећа, чланови ЗКО позивају српске власти на централном и локалном нивоу да:

- се усредсреде на ресурсе пројектног финансирања (Центар за социјално предузетништво у оквиру регионалних агенција);
- развију отворенији приступ финансирању из локалног буџета (финансирање оперативних трошкова);
- даље развију могућности микро-кредитирања (Фонд за одрживи развој и смањење сиромаштва у недовољно развијеним крајевима Србије може се користити као модел и Фонд би могао да финансира социјално предузетништво у областима које спадају под његову надлежност);
- развију делотворне механизме за спречавање ризика од корупције приликом додељивања јавних средстава;
- локалне власти обезбеде средства социјалним предузећима за покривање трошкова обучавања у стицању пословних вештина; ово се може постићи кроз систем ваучера тако да социјална предузећа могу слободно да бирају програме и услуге које им највише одговарају;
- услуге подршке у погледу обучавања социјалних предузетника буду једнако распоређене на целој територији државе и то умрежавањем и сарадњом међу институцијама, превасходно на локалном нивоу;
- континуирано унапређују способности, вештине и знање запослених у централним и локалним институцијама у социјалном предузетништву;
- подижу свест о услугама у погледу обучавања на тему обучавања социјалних предузећа и потенцијалних социјалних предузетника и њихову видљивост кроз одржавање промотивних кампања које организује Центар за развој социјалног предузетништва.
- усвоје мере подршке предвиђеним врстама предузећа и да пруже подршку финансијске природе и да омогуће приступ јавној набавци која је социјално и еколошки одговорна.

2.5 Чланови ЗКО истичу да би требало одабрати приступ ка препознавању социјалне економике и социјалних предузећа, оцењујући ефекте које различите мере имају на сектор у државама чланицама Европске уније. Они наглашавају да би требало проценити и ефикасно искористити значајно искуство које државе чланице Европске уније имају, како

би се изградило поверење у сектору и повећало разумевање за развој концепта социјалне економије и социјалних предузећа.

2.6 ЗКО позива Европску комисију да омогући даљи процес учења и развоја кроз размену најбоље праксе на регионалном нивоу. Јачање капацитета релевантних заинтересованих страна и омогућавање приступа тржишту и финансијама би требало да буде приоритет, као и пружање пословних саветодавних услуга.

2.7 ЗКО верује да категорија социјалне економије ЕЕСК-а може да омогући размену примера добре праксе, приступ информацијама и укљученост у формулисање политике за националне и регионалне заинтересоване стране.

3. **Укљученост социјалних партнера и других организација цивилног друштва у рад на примени Програма економских реформи**

3.1 ЗКО поздравља успостављање Платформе за праћење примене Програма економских реформи (ЕРП) и Програма реформи политике запошљавања и социјалне политике (ЕСРП) инкорпорираних у Национални конвент о Европској унији, као нови вид структурираног дијалога између српске владе и организација цивилног друштва. Подсећа српске власти да у Смерницама Европске комисије за Програм економских реформи (ЕРП) стоји да је укљученост социјалних партнера и других организација цивилног друштва у извештавању о примени програма од круцијалног значаја за креирање власништва и најширу могућу политичку подршку.

3.2 ЗКО верује да је од највећег значаја обезбедити одрживост структура и механизма за праћење примене ЕРП-а и ЕСРП-а, на нивоу владе и цивилног друштва. Они истичу да би знање и стручност који су стечени у првој фази структурираног праћења примене ЕРП-а и ЕСРП-а од стране цивилног друштва требало одржавати и даље унапређивати.

3.3 ЗКО истиче важну улогу коју Социјално-економски Савет Републике Србије има у раду на примени ЕРП-а и ЕСРП-а и позива српске власти да редовно укључују и консултују Социјално-економски савет у процес усвајања ових значајних документа и свих реформи које из њих произилазе.

3.4 ЗКО позива српске власти да даље укључе Европски стуб социјалних права у следећи циклус ЕРП-а у Србији. Позива српске власти да обаве, у сарадњи са социјалним партнерима и другим ОЦД-а, процене социјалног утицаја у свим структурним реформама, као и да повежу ове процене са приоритетима одређеним у ЕСРП-у. Даље праћење и ревизија ЕСРП-а и његових инструмената, у складу са Стубом социјалних права и социјалним учинком биће неопходни.

3.5 Приликом припреме мера за запошљавање и социјалну инклузију, ЗКО позива српске власти да користе Смернице за запошљавање које је предложила Европска комисија, а које

су у складу са Европским стубом социјалних права уз обавезу да се унапреди конкурентност ЕУ кроз инвестирање, отварање нових радних места и социјалну кохезију. Они чврсто верују да је неопходно дефинисати отварање квалитетних радних места као један од циљева ЕРП-а и дизајнирати структурне реформе како би се остварио овај циљ.

3.6 ЗКО позива српске власти да укључе све релевантне заинтересоване стране, укључујући Народну Скупштину Републике Србије и локалне власти на делотворнији и ефикаснији начин приликом развоја и спровођења јавне политике и програмских докумената као што су ЕРП и ЕСРП.

3.7 ЗКО позива своје копредседнике да ову заједничку декларацију проследи Савету за стабилизацију и придруживање између Европске уније и Србије, Парламентарном одбору за стабилизацију и придруживање између Европске уније и Србије (ПОСП), Европској служби за спољне послове (ЕССП), Европској комисији и Влади Републике Србије.

* * *

Следећи састанак ЗКО-а, који ће се одржати у Србији у другој половини 2018. године, бавиће се питањима једнаких могућности и смањења неједнакости у српском друштву, као и омогућавање грађанског простора.
